

Vimmerby kommun
kommun@vimmerby.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Astrid Lindgrens skola 7-9 i Vimmerby kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Vimmerby kommun att vid vite av 500 000 kronor senast den **5 november 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Vimmerby kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömning av vitet.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Vimmerby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att det finns tydliga, fungerande och hos personalen förankrade rutiner i enlighet med skollagen för arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd.
- Rektorn ska se till att lärare och övrig skolpersonal har kompetens för att kunna uppmärksamma att en elev kan vara i behov av extra anpassningar, identifiera elevens behov samt skyndsamt påbörja arbetet med anpassningar.
- Rektorn ska se till att elevhälsans kompetens tas tillvara i ett tidigt skede i arbetet med extra anpassningar dels för att identifiera en elevs behov, dels för att stödja lärare och övrig skolpersonal i arbetet med anpassningar i olika lärmiljöer inom verksamheten.
- Rektorn ska se till att alla lärare anmäler till rektorn om de har elever som, trots att extra anpassningar har getts, riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Rektorn ska se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

- Rektorn ska se till att elever i behov av studiehandledning på modersmål i form av extra anpassningar ges sådant stöd. Rektorn ska även se till att elevers behov av särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmål skyndsamt utreds, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Vimmerby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Huvudmannen ska se till att eleverna har en skolmiljö som i tillräcklig grad präglas av studiero på alla lektioner.
- Huvudmannen ska se till att det finns tydliga rutiner för skyldigheten att anmäla uppgifter om kränkande behandling, att personal har kännedom om dessa och att rutinerna följs.
- Huvudmannen ska se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever, i detta ingår att anmäla, utreda och åtgärda kränkande behandling.
- Huvudmannen ska se till att planen mot kränkande behandling innehåller de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever samt en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Vimmerby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att all personal samverkar i arbetet med att nå utbildningsmålen.

- Rektorn ska se till att elevhälsans samtliga kompetenser används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vimmerby kommun att senast den **5 november 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Vimmerby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som krävs för att skapa förutsättningar för att de ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.
- Rektorn ska se till att elever som lätt når kunskapskraven ges ledning och stimulans att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Vimmerby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elever och vårdnadshavare får tillräcklig information om elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen som eleven får undervisning i.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn av Astrid Lindgrens skola 7-9 visar att det finns omfattande och allvarliga brister i centrala delar av verksamheten. Genom att skolan inte följer gällande bestämmelser och dessutom saknar förankrade rutiner för skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd, riskerar eleverna att inte få det stöd som de har rätt till. Både detta och bristande studiero påverkar elevernas kunskapsutveckling negativt. Att arbetet för att motverka kränkande behandling inte heller bedrivs i enlighet med kraven i skollagen är en faktor som leder till att elevernas rätt till en trygg skolmiljö inte tillgodoses, vilket också påverkar elevernas möjligheter att nå kunskapskraven. Både samverkan mellan personal och elevhälsans uppdrag att främst vara förebyggande och hälsofrämjande är viktiga förutsättningar för elevernas måluppfyllelse. De betydande bristerna inom båda dessa områden leder till att eleverna vid Astrid Lindgrens skola 7-9 har sämre möjligheter än andra elever att nå utbildningens mål. Dessutom finns brister i hur undervisningen bedrivs. Att lärarna i ringa omfattning samarbetar kring undervisningen är ytterligare en faktor som påverkar undervisningen negativt. Eleverna får inte alltid ett aktivt lärarstöd och undervisningen anpassas inte i tillräcklig grad efter deras behov och förutsättningar. Därutöver ges inte vid utvecklingssamtal tillräcklig information till elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. Sammantaget leder bristerna till att elevernas rättighet till en utbildning i en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero samt deras möjligheter att nå kunskapskraven och möjligheten att nå längre i sin kunskapsutveckling, inte tillgodoses. Vissa av bristerna har pågått under lång tid och Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn måste vidta kraftfulla åtgärder för att komma tillrätta med de allvarliga och stora brister som finns vid skolan.

Föreläggande vid vite

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det finns brister i arbetet med extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i arbetet med extra anpassningar vid Astrid Lindgrens skola 7-9. Utredningen visar att skolenheten saknar tydliga och förankrade rutiner för arbetet med extra anpassningar och alla lärare ger inte extra anpassningar skyndsamt till de elever som är i behov av det. Lärare och specialpedagogisk kompetens samverkar inte heller i arbetet kring de extra anpassningarna och det finns inga forum för att dela med sig av de extra anpassningarna till andra lärare. Detta medför att sådana stödinsatser riskerar att inte ges till alla elever som har behov av det, vilket påverkar elevernas möjligheter att utvecklas och nå kunskapskraven.

Av skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Av skollagen 2 kap. 25 § framgår att för eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Av förarbeten till skollagen (prop. 2013/14:160 s. 22) framgår att det i den specialpedagogiska yrkesrollen ingår att stödja lärarna och medverka i det förebyggande arbetet med att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer inom verksamheten. Till speciallärares arbetsuppgifter hör exempelvis att identifiera elevers behov av stöd och att undervisa eleverna. Av skollagen framgår att det i skolan ska finnas personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses (2 kap. 25 § skollagen). Mot denna bakgrund bedömer regeringen att den nuvarande regleringen ger möjlighet att tillvarata den specialpedagogiska kompetensen i ett tidigt skede samt att så bör ske.

Av allmänna råd för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (SKOLFS 2014:40, s. 23) framgår att det i den specialpedagogiska yrkesrollen ingår att stödja lärarna och medverka i det förebyggande arbetet med att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer inom verksamheten. Det är viktigt att rektorn ser till att den specialpedagogiska kompetensen tas tillvara i arbetet med att identifiera och anpassa den pedagogiska verksamheten efter olika elevers behov. Även andra yrkesgrupper inom elevhälsan kan bidra med betydelsefulla perspektiv och kunskaper. Det är centralt att dessa kompetenser involveras i ett tidigt skede i arbetet med extra anpassningar. På så sätt kan de stödinsatser som sätts in bli adekvata.

Lärarna saknar tillräcklig kunskap om arbetet med extra anpassningar. Lärarna uppger att de inte är förtrogna med begreppen extra anpassningar och särskilt stöd. Det varierar mellan lärarna vad de anser eller tror att extra anpassningar kan vara. En lärare berättar exempelvis att extra anpassningar kan vara omprov eller hemuppgifter. En annan lärare uppger att en specialpedagog arbetar med fem elever i en klass men läraren vet inte om det betecknas som extra anpassning eller särskilt stöd. Extra anpassningar ges inte heller skyndsamt. Rektorn uppger under intervju att ett fåtal lärare sätter in extra anpassningar skyndsamt, övriga lärare gör istället en anmälan till rektor om eventuellt behov av särskilt stöd. I de fall rektorn bedömer att extra anpassningar ska ges innan elevens behov av eventuellt särskilt stöd utreds, skickas anmälan tillbaka till lärarna som då först måste ge extra anpassningar. Lärarnas brist på kunskap om extra anpassningar gör att eleverna inte får dessa tillräckligt skyndsamt.

Elevhälsans kompetens används inte i tillräcklig utsträckning i arbetet med extra anpassningar. I intervju berättar elevhälsan att de kan ge tips till lärarna om vilka extra anpassningar som elever är i behov av. Alla lärare genomför dock inte de extra anpassningar som elevhälsan föreslår. Elevhälsan och en lärargrupp uppger vidare under intervjuer att det inte finns något forum för lärarna att diskutera och dela med sig av erfarenheter utifrån arbetet med extra anpassningar. Det råder inte heller någon samsyn bland lärarna kring hur arbetet med extra anpassningar ska ske. Elevhälsan uppger även att vissa lärare anser att det inte är deras ansvar att arbeta med extra anpassningar. Lärarna anser istället att eleverna ska gå till specialpedagogen för att få extra anpassningar.

Studiehandledning på modersmålet ges inte som extra anpassning till de elever som är i behov av det. En lärargrupp, rektorn och elevhälsan uppger under intervjuer att det finns elever i behov av studiehandledning på modersmål som inte får det tillgodosett som extra anpassningar. Lärarna uppger att de inte kan svara på omfattningen av studiehandledningen på modersmål då skolan inte utreder behovet inom ramen för särskilt stöd. Rektorn berättar att det är språk där ett fåtal elever är i behov av studiehandledning på modersmål som skolan inte kan tillgodose.

Det finns brister i skolans arbete med att anmäla och att utreda elevers behov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister med att anmäla och utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd. Astrid Lindgrens skola 7-9 saknar förankrade rutiner för arbetet med särskilt stöd. Det finns lärare som inte anmäler elever som eventuellt är i behov av särskilt stöd till rektorn när extra anpassningar visat sig vara otillräckliga. Otydligheten när det gäller rutiner och ansvarsfördelning leder vidare till att de eventuella behov som anmäls, inte alltid skyndsamt utreds. Också det faktum att lärare och rektorn lämnar olika, och i vissa delar motstridiga, uppgifter till Skolinspektionen visar på en otydlighet och att arbetet avseende anmälan och utredning av särskilt stöd inte fungerar. Bristerna medför sammantaget att inte alla elever som är i behov av särskilt stöd får det, vilket påverkar elevernas möjlighet att nå kunskapskraven.

Utredningen visar att det saknas kunskap om vilken skyldighet skolenheten har enligt skollagen och andra styrdokument. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att skolan inte har förankrade rutiner för arbetet med stödåtgärder mot bakgrund av att många elever inte når, eller befaras att inte nå, de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Av skollagen framgår att om det kan befaras att eleven, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, avsnitt 2.8, framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2014:40, s. 24) med kommentarer om arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram framgår att rektorn ansvarar för att det finns tydliga och fungerande rutiner på skolenheten för vad som gäller när till exempel lärare och övrig skolpersonal uppmärksammar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Rektorn har ett ansvar för att se till att personalen känner till och följer de här rutinerna. Vidare framgår (s. 36) att det är rektorn som ansvarar för att det finns fungerande rutiner på skolenheten för att utarbeta och dokumentera åtgärdsprogram.

Lärarna vet inte när de ska anmäla eventuellt behov av särskilt stöd till rektorn.

Lärarna uppger under intervju att det finns en särskilt blankett som ska användas för

att anmäla, men det är oklart för dem när den ska användas. Lärarna arbetar på olika sätt och en av lärarna väntar exempelvis med att anmäla till efter de första betygen är satta. En annan lärare berättar att lärarna ofta anmäler skyndsamt då elever är i eventuellt behov av särskilt stöd utifrån social problematik, men inte om eleverna inte utvecklas i riktning mot kunskapskraven. Enligt rektor vill inte alla lärare vara delaktiga i den pedagogiska kartläggningen i samband med utredning av eventuellt behov av särskilt stöd. Då specialpedagogen tar kontakt med lärarna vill en del av dem inte delta i den pedagogiska kartläggningen vilket leder till att eleverna inte skyndsamt utreds för eventuellt behov av stöd. Rektorn berättar att de på skolan har talat om processerna men att endast ett fåtal lärare sätter in extra anpassningar och därefter anmäler till rektorn för utredning av eventuellt stödbehov.

Av lärarintervjuerna framgår att alla elever som får ett F i betyg och som eventuellt är i behov av särskilt stöd inte hunnit utredas ännu. Det beror enligt lärarna på att anmälan för utredning av behov av särskilt stöd inte gjorts skyndsamt. Rektorn uppger att alla elever som har fått ett F i betyg inte utreds för eventuellt behov av särskilt stöd och att anmälan ibland lämnas för sent av lärarna. När rektorn talat med lärare om detta har rektorn fått svaret att de inte hunnit med att anmäla eleverna.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom verksamheten vid Astrid Lindgrens skola 7-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Vimmerby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolan har ett långtgående kompensatoriskt uppdrag där utbildningen ska ta hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Bristerna avseende att skolan saknar förankrade rutiner kring skolans arbete med att skyndsamt ge extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen samt anmäla och utreda behov av särskilt stöd, medför att elever riskerar att inte få det stöd som de har rätt till. Detta får konsekvenser för elevernas möjligheter att nå kunskapskraven. Även det faktum att alla elever inte ges det särskilda stöd som de har rätt till påverkar elevernas kunskapsresultat negativt. Bristerna är allvarliga, omfattande och har pågått under en längre tid. Skolinspektionen bedömer att bristerna är av en sådan art att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen och att elevernas kunskapsutveckling äventyras. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Alla elever tillförsäkras inte en skolmiljö som präglas av studiero

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i skolans arbete med att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av studiero. Det varierar i hög grad om eleverna har studiero eller inte, och såväl elever som lärare beskriver att lektionerna ofta är stökiga vilket påverkar undervisningen negativt. Skolan har vidtagit vissa åtgärder för att öka studieron, men har dock inte analyserat varför studieron brister och beslutat om insatser utifrån detta. Det saknas vidare gemensamma förhållningsätt för att åstadkomma studiero på skolan. Även av Skolinspektionens enkäter för elever och vårdnadshavare framgår låga värden för studiero. Trots att bristerna är kända på skolan har inte tillräckliga insatser satts in för att åtgärda dem, vilket Skolinspektionen finner anmärkningsvärt. Som framgår av området extra anpassningar och särskilt stöd ges inte heller alla elever det stöd de behöver, vilket riskerar att påverka studieron på lektionerna negativt. Bristerna påverkar även i hög grad elevernas möjligheter att nå kunskapskraven.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 319 f.) betonas att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Eleverna ska beredas möjlighet att delta i utformningen av lärandemiljön, till exempel genom att medverka i utarbetandet av ordningsregler. Vidare framgår av förarbetena att det förebyggande arbetet är centralt. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan.

Det är inte studiero under alla lektioner. Lärarna och rektorn berättar under intervjuer att skolan inte hittat åtgärder för att skapa studiero i en specifik klass. Rektorn uppger att problematiken lyftes redan under första föräldramötet. Det finns assistenter i klassen men det har inte hjälpt berättar lärarna. En av lärargrupperna uppger att flera lärare inte kan skapa studiero på de lektioner de undervisar klassen. Lärarna berättar också att klassen har arbetat med samtal tillsammans med en kurator och en ungdomspedagog men det har inte hjälpt enligt eleverna. Elevhälsan uppger att kuratorn och ungdomspedagogen började arbeta med klassen i mitten av höstterminen 2017. Rektorn och elevhälsan uppger under intervjuer att det finns lärare som har studiero på de lektioner de undervisar den aktuella klassen. Lärarna vill dock inte dela med sig av sina erfarenheter då de tolkat situationen som att det i så fall skulle vara lärarna det är fel på och inte eleverna i klassen. Av elevintervjuer framgår att det varierar mellan ämnen och klasser om det är studiero under lektionerna. En elevgrupp berättar att eleverna kan slåss utan att flera lärare reagerar. En annan elevgrupp uppger att det finns flera lärare som inte säger till när det inte är studiero.

En av Skolinspektionens lektionsobservationer visar att flera elever inte kommer igång med arbetet under lektionen utan att de istället sitter sysslösa eller ägnar sig åt annat än arbetsuppgifterna. På en lektion är det ett flertal elever som överhuvudtaget inte arbetar med uppgifterna utan istället rör sig runt i salen och pratar med andra elever eller skriver på tavlan. Flera elever sitter tysta på sina platser utan att arbeta. Flera

elever pratar med varandra tvärs över salen. Ljudvolymen är hög och det är stökigt under i stort sett hela lektionen och hårt språkbruk och flera kränkningar går okommenterade förbi. Av ett efterföljande samtal med läraren framgår att den observerade lektionen inte skilde sig från andra lektioner med klassen.

Även av Skolinspektionens enkät våren 2017 för eleverna i årskurs 9, framkommer att värdet avseende om det är en god studiero på skolan är anmärkningsvärt lågt. Värdena i samma elevenkät är också låga avseende om lärarna ser till att det är studiero på lektionerna samt att andra elever stör ordningen i klassrummet. Även av Skolinspektionens enkät våren 2017 för vårdnadshavare framgår låga värden för studiero och särskilt lågt avseende om vårdnadshavarna upplever att klasslärare/mentor säger till de elever som stör på lektionerna.

Det finns brister i skolans arbete för att motverka kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling. Tillsynen visar att även om skolan har rutiner för hur anmälan om kränkande behandling ska göras, så efterlevs inte alltid dessa rutiner på grund av att alla anmälningar där en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling inte anmäls av lärare till rektorn. Bristen medför att vid de enskilda ärenden där elever utsatts för kränkande behandling riskerar huvudmannen att inte kunna ta sitt ansvar att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionen kan vidare konstatera att skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2017/2018, dokumentet Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, inte uppfyller kraven i 6 kap. 8 § skollagen. Detta medför, tillsammans med övriga brister på området, att skolan inte kan anses bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av skollagen framgår också att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2017/2018, dokumentet Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, vilken Skolinspektionen tagit del av, finns ingen översikt av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Som en följd av detta framgår inte heller vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Det finns inte heller någon redogörelse för hur förra årets planerade åtgärder har genomförts.

Alla uppgifter om kränkningar anmäls inte till rektorn på Astrid Lindgrens skola 7-9. Under en lektionsobservation uppmärksammades exempelvis flera grova kränkningar som den undervisande personalen inte hanterade. De gjorde inte heller några kränkingsanmälningar vilket rektorn bekräftade i telefonsamtal den 5 mars 2018.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom verksamheten vid Astrid Lindgrens skola 7-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Vimmerby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna. De allvarliga bristerna avseende skolans arbete med studiero och det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling innebär att elevernas rätt till utbildning i en trygg och stimulerande lärandemiljö inte tillgodoses. Detta får konsekvenser för elevernas möjlighet att nå kunskapskraven. Bristerna är allvarliga, omfattande och har pågått under en längre tid. Skolinspektionen bedömer att de är av en sådan art att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen och att elevernas kunskapsutveckling äventyras. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i samverkan mellan lärarna. Lärare samverkar i liten utsträckning eller inte alls kring undervisningen med kollegor som undervisar i samma klass, årskurs eller ämne. Utöver den negativa påverkan detta får på undervisningen, extra anpassningar och särskilt stöd leder bristen på samverkan till att det saknas ett gemensamt förhållningssätt bland personalen för att skapa studiero.

Av läroplanen (Lgr 11) för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, avsnitt 2.2, framgår att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Ämnesövergripande arbete sker i liten omfattning. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att samarbete i form av ämnesövergripande arbete sker i liten utsträckning. Lärarna träffas under arbetsplatsträffar (APT) och arbetslagstid men den utnyttjas inte till samarbete över ämnesgränserna. Lärarna uppger vidare att det inte heller under ämnesträffar eller studiedagar finns någon styrd agenda för ökad samverkan. En av elevgrupperna kan inte uppge något ämnesövergripande arbete under läsåret och den andra elevgruppen kan endast uppge ett exempel på sådant arbete.

Som framgår av området extra anpassningar och särskilt stöd samarbetar inte lärarna med elevhälsan kring de extra anpassningar som eleverna är i behov av. Som framgått ovan berättar elevhälsan att de efter diskussioner inom elevhälsan ger tips till lärarna om vilka extra anpassningar som elever är i behov av. Alla lärare genomför dock inte de extra anpassningarna. Elevhälsan och en lärargrupp uppger vidare att det inte finns något forum för lärarna att diskutera och dela med sig av de extra anpassningarna. Det råder inte heller någon samsyn bland lärarna kring hur arbetet med extra anpassningar ska ske. Elevhälsan uppger även att vissa lärare anser att det inte är deras ansvar att arbeta med extra anpassningar utan att de istället anser att eleverna ska gå till specialpedagogen för att få extra anpassningar.

Vidare framgår av området trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling att lärare inte vill dela med sig av fungerande insatser kring en klass där det är bristande studiero. Elevhälsan och rektorn uppger under intervjuer att de försökt få lärarna att samverka kring klassen och dela med sig av goda exempel men att detta inte gjorts.

Elevhälsans kompetenser används inte främst förebyggande och hälsofrämjande

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete vid Astrid Lindgrens skola 7-9. Med ett förebyggande arbete avses insatser som riktas mot förhållanden, hos eleverna själva eller i den omgivande miljön, som identifierats som problematiska i den meningen att de antas kunna påverka elevernas utveckling och lärande negativt. Med hälsofrämjande arbete avses ett arbete som syftar till att stärka elevernas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande.

Mot bakgrund av de allvarliga brister som Skolinspektionens utredning visar finns i verksamheten, exempelvis vad gäller undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, studiero samt i det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling, är det särskilt anmärkningsvärt att elevhälsan inte främst arbetar med generella förebyggande och hälsofrämjande insatser vid skolan. Elevhälsans arbete ska komplettera den pedagogiska kompetensen och undanröja hinder för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Genom att elevhälsans arbete inte främst är förebyggande och hälsofrämjande får eleverna inte det stöd att tillgodogöra sig utbildningen som de har rätt till. Bristerna i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete innebär att elevernas utveckling mot utbildningens mål försvåras.

Av skollagen framgår att för elever i grundskolan ska det finnas elevhälsa och att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) framgår att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. Vidare följer att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan berättar visserligen att det finns exempel på förebyggande och hälsofrämjande insatser som några av dem genomför. Av intervjuer med rektorn, elevhälsan, lärare och elever framgår dock att elevhälsan främst arbetar åtgärdande och inte förebyggande och hälsofrämjande. Lärarna och elevhälsan uppger att psykologen inte deltar i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet och en lärargrupp känner inte till om det finns någon psykolog kopplad till skolan. Rektorn uppger att elevhälsan inte deltar i diskussioner om lärmiljön på skolan och det finns inte heller några målsättningar för elevhälsans arbete.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom verksamheten vid Astrid Lindgrens skola 7-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Vimmerby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Samverkan mellan personal i skolan är en viktig förutsättning för elevernas måluppfyllelse. Bristen avseende samverkan påverkar även undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd samt studiero negativt, områden som är avgörande för elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Elevhälsans uppdrag att främst vara förebyggande och hälsofrämjande är en annan viktig del i arbetet för att skapa goda förutsättningar för eleverna att lyckas i skolan. Bristerna inom dessa områden leder till att eleverna vid Astrid Lindgrens skola 7-9 har sämre möjligheter än andra elever att nå utbildningens mål. Bristerna är allvarliga, omfattande och Skolinspektionen bedömer att bristerna är av en sådan art att de allvarligt försvårar

förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen och att elevernas kunskapsutveckling äventyras. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i delar av undervisningen vid Astrid Lindgrens skola 7-9. Alla elever får inte ett aktivt lärarstöd och undervisningen anpassas inte i tillräcklig utsträckning efter elevernas olika behov och förutsättningar. Lärarna hinner inte med att stödja alla elever utan prioriterar de elever som är i störst behov av stöd. Det är läraren som ansvarar för undervisningens innehåll och att den även anpassas till de elever som behöver utmanas för att nå längre i sin kunskapsutveckling. På skolan finns exempel på lärare som inte ger elever som har lätt att nå kunskapskraven den ledning och stimulans de har rätt till. Även av Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 9 framgår låga värden för om eleverna kan få utmaningar i undervisningen. Detta leder sammantaget till att elever inte får det lärarstöd som de behöver, och att undervisningen inte anpassas efter elevernas förutsättningar och behov. Bristerna påverkar elevernas möjligheter att nå kunskapskraven, men också deras möjligheter att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Av skollagen framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till elevers olika behov. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Vidare framgår att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Vidare framgår av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 662) att alla elever, även de som utvecklas snabbt, har rätt att få stimulans och utmaningar i skolarbetet. Även elever som lätt når kunskapskraven eller har speciella talanger har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling. Vid resursfördelningen måste hänsyn tas till detta. Huvudmannen kan inte nöja sig med att en elev når den lägsta godtagbara kunskapsnivån. Syftet är att markera att ambitionen måste vara högre än så. Detta innebär också att tillgängliga resurser inte bara får riktas mot de svagaste eleverna, utan att även de elever som har lättare att nå utbildningens mål har rätt till ledning och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt.

Enligt skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Av läroplanen (Lgr 11) för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bland annat att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Vidare framgår, avsnitt 2.2 Kunskaper, att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Eleverna ges inte alltid ett aktivt lärarstöd och undervisningen anpassas inte efter elevernas förutsättningar och behov. Av intervjuer med elever framgår att det varierar mellan lärare och ämnen om eleverna får mer utmanande uppgifter när de klarar arbetsuppgifter snabbt och lätt. Eleverna berättar att det finns flera lärare som inte ger dem fler uppgifter om de blir färdiga fort. En av elevgrupperna uppger att de under lektioner kan vara utan skolarbete i 30 minuters tid. Under en av Skolinspektionens observationer framkommer även att flera elever sitter sysslösa eller överksamma under större delen av lektionen. Under lektionen är det ett flertal elever som överhuvudtaget inte arbetar med uppgifterna utan istället rör sig runt i salen och pratar med andra elever eller skriver på tavlan. Flera elever sitter tysta på sina platser men utan att arbeta. Flera elever pratar med varandra tvärs över salen. Läraren uppger i anslutning av lektionen att det varit en representativ lektion. Vidare uppger eleverna att det varierar mellan lärarna i olika ämnen om de hinner hjälpa eleverna under lektionerna eller inte. Vissa lärare hinner göra det medan andra inte gör det. En elevgrupp berättar att det under en lärares lektioner inte är någon idé att räcka upp handen för de får ingen hjälp. Detta medför att eleverna börjar prata med varandra istället för att ägna sig åt undervisningen och läraren bryr sig inte om det. Eleverna berättar vidare att alla lärare inte hinner hjälpa eleverna.

Lärarna ger inte de elever som lätt når kunskapskraven ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Lärarna uppger att de inte hinner med och att de därför inte ger dessa elever den ledning och stimulans de behöver. Lärarna har i stället fått prioritera arbetet med att få elever i behov av stöd att nå kunskapskraven för godkända betyg. Vidare berättar lärarna att det inte finns något övergripande arbete med att skapa utmaningar för eleverna och de uppger att skolan skulle behöva utveckla det. Även rektorn uppger under intervju att eleverna inte utmanas efter deras individuella behov i tillräcklig omfattning. Rektorn berättar att de elever som är i behov av extra anpassningar och särskilt stöd får utvecklas efter sina förutsättningar men inte de elever som behöver mer utmaningar i sin kunskapsutveckling. Rektorn har prioriterat de elever som inte lyckas att nå kunskapskraven men ett övergripande arbete med aktivt lärarstöd och utmaningar har inte hunnits med.

Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 9 under våren 2017 visar låga värden för om eleverna kan få utmaningar i undervisningen. Värdena är särskilt låga för om eleverna kan få svårare uppgifter när eleverna själva vill.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Astrid Lindgrens skola 7-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Vimmerby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att informera elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. Vid utvecklingssamtalen får elever och vårdnadshavare inte tillräcklig information om elevens kunskapsutveckling i alla de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingssamtalet ska handla om hur eleven bäst kan stödjas och vilka insatser som kan behövas för att eleven ska nå

kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. En förutsättning för detta är att alla lärare som undervisar eleven lämnar tillräcklig information om elevens kunskapsutveckling och om hur eleven kan utvecklas vidare, till den lärare som ansvarar för att genomföra utvecklingssamtalet. Att elev och vårdnadshavare inte i tillräcklig utsträckning informeras om elevens kunskapsutveckling i alla ämnen eleven får undervisning i kan försvåra för eleven att nå målen för utbildningen.

Av skollagen framgår att minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.

Elever och vårdnadshavare informeras inte vid utvecklingssamtalet om elevens kunskapsutveckling i tillräcklig utsträckning i samtliga ämnen som eleven får undervisning i. Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framkommer att informationen vid utvecklingssamtalet inte innehåller information om elevens kunskapsutveckling i alla ämnen. Det finns ämnen som elever får undervisning i där kunskapsutveckling och eventuella utvecklingsbehov inte tas upp under utvecklingssamtalen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Astrid Lindgrens skola 7-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Vimmerby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Område där Skolinspektionen inte har funnit brister

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Vimmerby kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

I ärendets slutliga handläggning har avdelningschef Maria Sundkvist, enhetschef Allan Westerdahl och utredare Erik Ahlsén deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Tommy Lagergren

Tommy Lagergren
Biträdande generaldirektör
Signerat av: Tommy Lagergren

X Alexander Aleryd

Alexander Aleryd
Föredragande
Signerat av: Alexander Aleryd

Hur man överklagar, se bilaga 2

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Astrid Lindgrens skola 7-9

Bilaga 2: Överklagandehänvisning

Fakta om Astrid Lindgrens skola 7-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Vimmerby kommun under våren 2018. Astrid Lindgrens skola 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 12-13 februari 2018.

Huvudman för Astrid Lindgrens skola är Vimmerby kommun. I skolenheten går 242 elever i årskurserna 7-9 under läsåret 2017-2018. Astrid Lindgrens skola 7-9 leds av en rektor och i skolenheten arbetar 29 lärare.

Måluppfyllelse årskurs 9

Av nationell statistik över slutbetygen läsåret 2016/17 framgår att 60,8 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven i alla ämnen. Andelen elever som var behöriga att söka till yrkesprogram var 74,3 procent och det genomsnittliga meritvärdet var 206,9. Skolans resultat var lägre än genomsnittet i riket för samtliga variabler.

Statistiken visar också flickorna i Astrid Lindgrens skola 7-9 nådde högre resultat än pojkarna. Våren 2016 uppnådde 74,6 procent av flickorna kunskapskraven i alla ämnen. Motsvarande värde för pojkarna var 69,8. Vidare var 80,6 procent av flickorna behöriga att söka till yrkesprogram, att jämföra med 77,4 procent av pojkarna. Flickornas genomsnittliga meritvärde var 229,6 medan pojkarnas var 201,9.

Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping eller via mail till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.